

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีวิทยาการวิจัยแบบผสม (Mixed methodology) เป็นการผสมผสานระหว่างการศึกษาเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กล่าวคือ การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เป็นการวิจัยที่มุ่งเน้นจะได้ข้อมูลในลักษณะเชิงตัวเลข และนำตัวเลขเหล่านั้นมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ มีการทดสอบสมมติฐาน มีการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการศึกษาค้นคว้าวิจัยเพื่อหาความเข้าใจบนพื้นฐานของระเบียบวิธีอันมีลักษณะเฉพาะที่มุ่งการค้นหาคำตอบประเด็นปัญหาสังคม หรือปัญหาของมนุษย์ ในกระบวนการนี้นักวิจัยสร้างภาพหรือข้อมูลที่ซับซ้อน เป็นองค์รวม วิเคราะห์ข้อความ รายงานทัศนะของผู้ให้ข้อมูลอย่างละเอียด และดำเนินการศึกษาในสถานการณ์ที่เป็นธรรมชาติ (Creswell, 1985 อ้างถึงใน ชาย โพธิ์สิตา, 2549 : 25) ซึ่งเป็นการศึกษาโลกแห่งความเป็นจริง ภายใต้อาณัติที่เป็นไปตามธรรมชาติ โดยที่นักวิจัยไม่เข้าไปจัดการหรือควบคุมสิ่งที่ตนศึกษาด้วยประการใดๆ เป็นการวิจัยที่เปิดกว้าง ดำเนินการไปตามหลักการกระบวนอุปนัย (Inductive) ให้มีความสำคัญแก่การทำความเข้าใจปรากฏการณ์ที่ศึกษาอย่างเป็นองค์รวม คำนึงถึงบริบทที่ศึกษานักวิจัยเข้าไปติดต่อและมีส่วนร่วมได้โดยตรงกับประชากรกลุ่มเป้าหมาย เพื่อมุ่งทำความเข้าใจพลวัตของปรากฏการณ์ ให้มีความสำคัญแก่การศึกษาเฉพาะกรณี ทั้งหมดนี้ดำเนินการภายใต้การออกแบบที่ยืดหยุ่น ใช้เครื่องมือการวิจัยหลายอย่าง และมีนักวิจัยเป็นเครื่องมือที่สำคัญ ด้วยคุณลักษณะข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเรื่องการบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้มของผู้บริหารสถานศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจเกี่ยวกับระดับการจัดการศึกษาหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม และเข้าใจปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม ในบทนี้ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. วิธีคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ
4. การรักษาความลับของข้อมูล
5. การรวบรวมข้อมูล
6. เครื่องมือการวิจัย

7. วิธีการสร้างเครื่องมือวิจัย
8. การวิเคราะห์ข้อมูล
9. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาการบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้มของผู้บริหารสถานศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งประกอบไปด้วย จังหวัดปัตตานี ยะลา และ นราธิวาส ดำเนินการวิจัยโดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสม ประกอบด้วยการศึกษาการบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม ของผู้บริหารสถานศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 156 คน และศึกษาปัญหาและแนวทางในการแก้ปัญหาการบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม ของผู้บริหารสถานศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก(In depth Interview) ผู้บริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดคุณลักษณะเฉพาะของผู้ให้ข้อมูลไว้ล่วงหน้าก่อนการลงพื้นที่ศึกษา โดยใช้หลักวิธีการเลือกกว่า เป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่ประสบปัญหาในการบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม ทั้งนี้ผู้วิจัยพิจารณาจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเชิงปริมาณ วิธีการเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการศึกษาเชิงคุณภาพ เป็นการเลือกเป็นการเลือกโดยใช้วัตถุประสงค์ของการวิจัยเป็นเครื่องช่วยตัดสินใจ (Patton,1990) และคำนึงถึงผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงและมีประสบการณ์เกี่ยวกับประเด็นที่ศึกษามีจำนวน 18 คน จาก 156 โรงเรียน โดยคัดเลือกผู้บริหารสถานศึกษาจาก 9 เขตพื้นที่การศึกษา ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาชาย จากเขตพื้นที่การศึกษาละ 1 คน และผู้บริหารสถานศึกษาหญิงจากเขตพื้นที่การศึกษาละ 1 คน

การวิจัยเชิงปริมาณมุ่งศึกษาการบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม ของผู้บริหารสถานศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และเพื่อให้ได้กรอบแนวคิด และเข้าใจในปรากฏการณ์ในเชิงลึก ผู้วิจัยศึกษาเชิงคุณภาพ โดยจะสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งนี้ในการศึกษาการบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม ของผู้บริหารสถานศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในการศึกษาเชิงปริมาณและการศึกษาเชิงคุณภาพ จะใช้กรอบแนวคิดเดียวกัน คือ มุ่งเน้นในเรื่องการบริหารหลักสูตร ซึ่งในที่นี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเจาะจงใน 4 ประเด็น คือ

1. การเตรียมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร
2. การแปลงหลักสูตรสู่การเรียนการสอน
3. การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนรู้

4. การนิเทศและการติดตามผล

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงปริมาณ

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปีการศึกษา 2552 จำนวน 255 คน จาก 255 โรงเรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาที่จัดการจัดการศึกษาหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปีการศึกษา 2552 จำนวน 156 คน จาก 255 โรงเรียนซึ่งเป็นโรงเรียนของรัฐที่เปิดสอนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ซึ่งมีวิธีการดังนี้

1.2.1.1 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ด้วยค่าความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์ โดยใช้สูตรของ Yamane' (1973 : 728) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ	n	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
	N	แทน	ขนาดของกลุ่มประชากร
	e	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง ในที่นี้กำหนดเท่ากับ .05

แทนค่า จะได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้ คือ

$$\begin{aligned} n &= \frac{255}{1 + 255(0.05)^2} \\ &= 155.725 \end{aligned}$$

ดังนั้น จะได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 156 คน

1.2.1.2 เทียบสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจากประชากรในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา จะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างดังตารางที่ 1

ตาราง 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา

ลำดับที่	จังหวัด	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	จำนวน (คน)	
			ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	ปัตตานี	ปัตตานี เขต 1	37	23
2	ปัตตานี	ปัตตานี เขต 2	31	19
3	ปัตตานี	ปัตตานี เขต 3	22	13
4	ยะลา	ยะลา เขต 1	25	15
5	ยะลา	ยะลา เขต 2	37	23
6	ยะลา	ยะลา เขต 3	11	7
7	นราธิวาส	นราธิวาส เขต 1	35	21
8	นราธิวาส	นราธิวาส เขต 2	25	15
9	นราธิวาส	นราธิวาส เขต 3	32	20
รวม			255	156

เมื่อได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละจังหวัดแล้ว ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลากรายชื่อผู้อำนวยการโรงเรียนตามสัดส่วนจำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละขนาดแบบไม่ใส่กลับ (Without Replacement) จนได้ครบตามจำนวนที่กำหนดไว้

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยเชิงคุณภาพ

2.1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาที่จัดการจัดการศึกษาหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปีการศึกษา 2552 จำนวน 18 คน จาก 156 โรงเรียน โดยคัดเลือกผู้บริหารสถานศึกษาจาก 9 เขตพื้นที่การศึกษา ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาชายจากเขตพื้นที่การศึกษาละ 1 คน และผู้บริหารสถานศึกษาหญิงจากเขตพื้นที่การศึกษาละ 1 คน

3. วิธีการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยเชิงคุณภาพ

วิธีการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยเชิงคุณภาพ กระทำโดยวิธีเลือกแบบมีเป้าหมาย(Purposeful selection) ซึ่งเป็นการเจาะจงและเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบไม่มีโครงสร้างที่เคร่งครัด มีขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานที่ไม่ซับซ้อน เป็นการสุ่มตัวอย่างอย่างตั้งใจเลือก (Schwandt,1997) ทั้งนี้เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติภายใต้กรอบของการศึกษาวิจัยซึ่งมีความแตกต่างทางด้านเพศ อายุ และประสบการณ์ในการทำงาน ทั้งนี้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ได้มีกระบวนการในการเลือกดังนี้ คือ

กระบวนการในการเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1. ศึกษาข้อมูลจากกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับผู้บริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม
2. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับผู้บริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้มจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต1 ,2 และ3 ยะลา เขต1 ,2 และ3 และนราธิวาสเขต1,2 และ 3
3. ผู้วิจัยติดต่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญทางหนังสือราชการ โดยชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ของโครงการและเชิญกลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมโครงการดังกล่าว

4. การรักษาความลับของข้อมูล

ในการศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยจะใช้ชื่อสมมติกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญทุกคน ที่เข้าร่วมให้ข้อมูลในงานวิจัยดังกล่าว ทั้งนี้เพื่อเป็นการป้องกันความลับหรือข้อคิดเห็นส่วนบุคคลซึ่งอาจกระทบต่อบุคคลอื่นหรือหน่วยงาน การรักษาความลับของข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลสำคัญถือได้ว่าเป็นจรรยาบรรณที่นักวิจัยเชิงคุณภาพต้องตระหนัก ทั้งนี้ผู้วิจัยจะเป็นผู้ใช้ข้อมูลเท่านั้น ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จะมีการจัดเก็บอย่างเป็นระบบในแฟ้มเก็บข้อมูล และจะมีการทำลายหลังจากเสร็จสิ้นโครงการวิจัย ปรากฏดังนี้

ตาราง 3 แสดงรายละเอียดคณามสมมติของกลุ่มตัวอย่าง

ที่	นามสมมติ	เพศ	อายุ	ประสบการณ์บริหาร	ศาสนา
1.	ผู้บริหารสถานศึกษาปัตตานี 1	ชาย	52	23	อิสลาม
2.	ผู้บริหารสถานศึกษาปัตตานี 2	หญิง	57	17	อิสลาม
3.	ผู้บริหารสถานศึกษาปัตตานี 3	ชาย	57	20	อิสลาม
4.	ผู้บริหารสถานศึกษาปัตตานี 4	หญิง	39	5	อิสลาม
5.	ผู้บริหารสถานศึกษาปัตตานี 5	ชาย	48	8	อิสลาม
6.	ผู้บริหารสถานศึกษาปัตตานี 6	หญิง	45	2	อิสลาม
7.	ผู้บริหารสถานศึกษายะลา 1	ชาย	52	4	อิสลาม
8.	ผู้บริหารสถานศึกษายะลา 2	หญิง	30	2	อิสลาม
9.	ผู้บริหารสถานศึกษายะลา 3	ชาย	52	28	พุทธ
10.	ผู้บริหารสถานศึกษายะลา 4	หญิง	46	3	พุทธ
11.	ผู้บริหารสถานศึกษายะลา 5	ชาย	53	24	อิสลาม
12.	ผู้บริหารสถานศึกษายะลา 6	หญิง	47	10	พุทธ
13.	ผู้บริหารสถานศึกษานราธิวาส 1	ชาย	56	10	อิสลาม
14.	ผู้บริหารสถานศึกษานราธิวาส 2	หญิง	52	22	อิสลาม
15.	ผู้บริหารสถานศึกษานราธิวาส 3	ชาย	55	5	อิสลาม
16.	ผู้บริหารสถานศึกษานราธิวาส 4	หญิง	46	5	อิสลาม
17.	ผู้บริหารสถานศึกษานราธิวาส 5	ชาย	57	23	อิสลาม
18.	ผู้บริหารสถานศึกษานราธิวาส 6	หญิง	48	9	อิสลาม

5. การรวบรวมข้อมูล

5.1 การรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณ

ในการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ขออนุญาตแนะนำตัวผู้วิจัย จากภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ทั้งเขต 1,2 และ 3 เพื่อแจ้งขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก

ผู้บริหารในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม ที่ใช้เป็นประชากรในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามถึงโรงเรียนที่จัดการศึกษาหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้มด้วยตนเอง และขอความร่วมมือจากผู้ตอบแบบสอบถาม ให้ส่งแบบสอบถามคืนหลังจากรับแบบสอบถามแล้ว 2 สัปดาห์ หรือเมื่อตอบแบบสอบถามเสร็จ โดยส่งที่สถานที่ทำงานของผู้วิจัย หรือส่งกลับผู้วิจัยโดยตรง

3. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 156 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 จากนั้นดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถาม พบว่ามีความสมบูรณ์ทั้ง 156 ฉบับ แล้วนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5.2 การรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ

ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ขอนหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัย จากภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ส่งให้แก่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการแนะนำตัวเบื้องต้นแก่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ ตลอดจนขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล และให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กำหนดวัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์

2. ผู้วิจัยส่งแบบสัมภาษณ์และหนังสือยินยอมการเข้าร่วมโครงการให้กับผู้บริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้มในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 18 คน จาก 9 เขตพื้นที่การศึกษาล่วงหน้า 7 วัน ก่อนวันนัดสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ซึ่งก่อนการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยแนะนำตนเอง ชี้แจงวัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์ พร้อมทั้งแจ้งให้ทราบถึงสิทธิในการตอบรับและปฏิเสธการให้สัมภาษณ์ในครั้งนี้และในระหว่างการสัมภาษณ์หากผู้ให้ข้อมูลสำคัญต้องการยุติการให้สัมภาษณ์ โดยไม่ต้องชี้แจงเหตุผล เมื่อสัมภาษณ์เสร็จสิ้นลง ผู้วิจัยจะให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญตรวจสอบข้อมูลที่ได้อีกครั้งเพื่อรับรองความถูกต้อง ซึ่งข้อมูลต่างๆที่ได้จากการสัมภาษณ์ถือเป็นความลับและนำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น

6.เครื่องมือในการวิจัย

6.1 เครื่องมือในการวิจัยเชิงปริมาณ

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ เป็นแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยสร้างจากแนวคิดที่ได้ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีเนื้อหาเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม ของผู้บริหารสถานศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 1 ชุด โดยแบ่งเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) ซึ่งถามเกี่ยวกับเพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม ของผู้บริหารสถานศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ 4 ด้าน จำนวน 60 ข้อ ได้แก่

การเตรียมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร	จำนวน	15	ข้อ
การแปลงหลักสูตรสู่การเรียนการสอน	จำนวน	15	ข้อ
การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนรู้	จำนวน	15	ข้อ
การนิเทศและการติดตามผล	จำนวน	15	ข้อ

แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ(Check List) ในสิ่งที่ปฏิบัติเป็นรายข้อ ในแต่ละด้าน

6.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง(Semi-structure interview protocol) ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์ปลายเปิดแต่เน้นการเจาะลึกของการสัมภาษณ์(In-depth interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในการบริหารจัดการหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ตอบ หรือแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ใช้เวลาสัมภาษณ์ ประมาณ 2 ชั่วโมง ทั้งนี้อาจยืดหยุ่นได้ตามความคิดเห็นและความต้องการของผู้ให้ข้อมูลสำคัญแต่ละท่าน โดยแบบสัมภาษณ์สร้างขึ้นจากการศึกษาที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม มุ่งเน้นในเรื่องการบริหารหลักสูตร ใน

ด้านการเตรียมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร การแปลงหลักสูตรสู่การเรียนการสอน การ จัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ และการนิเทศและการติดตามผล

7. วิธีการสร้างเครื่องมือวิจัย

7.1 วิธีการสร้างเครื่องมือวิจัยเชิงปริมาณ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม เกี่ยวกับการจัดการศึกษาหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม ของผู้บริหารสถานศึกษาในสามจังหวัด ชายแดนภาคใต้ ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตร เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. ศึกษารูปแบบและวิธีการสร้างแบบสอบถามจากเอกสารและงานวิจัยต่างๆแล้ว นำมาสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาภายใต้การดำเนินการการบริหารหลักสูตรอิสลาม ศึกษาแบบเข้ม ของผู้บริหารสถานศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

3. นำแบบสอบถามที่สร้างไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณา ความถูกต้องและให้คำแนะนำ เพื่อแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษา จำนวน 5 คน ไปพิจารณาความสมบูรณ์ ถูกต้อง และตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำผลการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน มาวิเคราะห์หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ด้วยวิธีการหาค่าดัชนี ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับประเด็นหลักของเนื้อหาตาม โครงสร้าง (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540 :117) โดยกำหนดให้คะแนนดังนี้

+1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามตรงกับขอบข่ายเนื้อหาตาม โครงสร้างที่ระบุไว้

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามตรงกับขอบข่ายเนื้อหาตาม โครงสร้างที่ระบุไว้

-1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามไม่ตรงกับขอบข่ายเนื้อหาตาม โครงสร้างที่ระบุไว้

คัดเลือกข้อคำถามที่มีดัชนีความสอดคล้อง 0.5 ขึ้นไป ส่วนข้อคำถามที่มีดัชนี ความสอดคล้องไม่ถึง 0.5 นำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อีกครั้ง เพื่อพิจารณาความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม ปีการศึกษา 2552 ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ โดยคัดเลือกจำนวน 30 คน

7. นำแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์ที่ผ่านการทดลองใช้ (Try Out) มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามในรายด้านและทั้งฉบับ ด้วยวิธีของของ Kuder-Richardson โดยใช้สูตร KR.21 (อ้างถึงในผ่องศรี วาณิชย์สุภวงศ์, 2546 : 146) ผลการวิเคราะห์พบว่า ค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับเท่ากับ .972 เมื่อพิจารณาค่าความเชื่อมั่นแต่ละด้าน พบว่า

ด้านการเตรียมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร	ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .910
ด้านการแปลงหลักสูตรสู่การเรียนการสอน	ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .885
ด้านการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนรู้	ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .882
ด้านการนิเทศและติดตามผล	ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .892
รวมทั้งฉบับ	ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .972

8. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว จัดพิมพ์ฉบับจริงเพื่อเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

7.2 วิธีการสร้างเครื่องมือวิจัยเชิงคุณภาพ

เครื่องมือหลักในการศึกษาเรื่องการบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้มของผู้บริหารสถานศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในส่วนของเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยจะใช้แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาถึงปรากฏการณ์ มุมมอง ความท้าทายต่างๆ อันมีผลมาจากการจัดการและการบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม ในการสร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยมีกระบวนการดังนี้ คือ

1. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม จากตำรา เอกสาร วารสาร สิ่งตีพิมพ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์จาก เอกสาร และตำราที่เกี่ยวข้อง
3. สร้างแบบสัมภาษณ์ตามกรอบและแนวคิดทฤษฎีจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง
4. นำแบบสัมภาษณ์ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม
5. พัฒนา ปรับปรุง แบบสัมภาษณ์ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา
6. นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน

7. นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบแล้วจัดพิมพ์ฉบับจริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

8. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ตามตัวแปรที่ศึกษา โดยการหาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำมาเสนอผลวิเคราะห์ลงในตาราง

2. วิเคราะห์ระดับการบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม ของผู้บริหารสถานศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยการหาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ซึ่งใช้เกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria) ในการแปลความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด ,2543:103)

2.1 พิจารณาข้อคำถามแต่ละข้อ กรณีผู้ตอบแบบสอบถามทำเครื่องหมาย ✓ ให้ค่า 1 คะแนน ถ้าไม่ทำเครื่องหมาย ✓ ให้ค่า 0 คะแนน บันทึกข้อมูลในคอมพิวเตอร์

2.2 หาความถี่และค่าร้อยละของการปฏิบัติงานเป็นรายข้อในแต่ละด้าน และแปลงข้อมูลโดยประยุกต์ใช้ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ที่ประเมินคุณภาพการศึกษาในมาตรฐานผู้บริหาร โดยกำหนดคะแนนเป็นรายด้าน ดังนี้

ตอบได้คะแนน 13 –15 ข้อ	ให้ 5 คะแนน
ตอบได้คะแนน 10 –12 ข้อ	ให้ 4 คะแนน
ตอบได้คะแนน 7 – 9 ข้อ	ให้ 3 คะแนน
ตอบได้คะแนน 4 –6 ข้อ	ให้ 2 คะแนน
ตอบได้คะแนน 1 – 3 ข้อ	ให้ 1 คะแนน

2.3 นำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม ของผู้บริหารสถานศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในภาพรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน

แล้วนำค่าไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมิน โดยวิธีแปลผล ซึ่งใช้เกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria) ในการแปลความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2543:103)

- ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.51-5.00 หมายถึง การบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบ
เข้ม ของผู้บริหารสถานศึกษาในสาม
จังหวัดชายแดนภาคใต้ อยู่ในระดับมาก
ที่สุด
- ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.51-4.50 หมายถึง การบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบ
เข้ม ของผู้บริหารสถานศึกษาในสาม
จังหวัดชายแดนภาคใต้ อยู่ในระดับมาก
- ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.51-3.50 หมายถึง การบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบ
เข้ม ของผู้บริหารสถานศึกษาในสาม
จังหวัดชายแดนภาคใต้ อยู่ในระดับปาน
กลาง
- ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.51-2.50 หมายถึง การบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบ
เข้ม ของผู้บริหารสถานศึกษาในสาม
จังหวัดชายแดนภาคใต้ อยู่ในระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.00-1.50 หมายถึง การบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบ
เข้ม ของผู้บริหารสถานศึกษาในสาม
จังหวัดชายแดนภาคใต้ อยู่ในระดับน้อย
ที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ซึ่งมี
ขั้นตอน ดังนี้

1. บันทึกข้อมูล ด้วยการบันทึกเทปและจดบันทึก คือ ใช้เทปเพื่อเก็บรายละเอียด
ทุกคำพูด ส่วนผู้สัมภาษณ์จดบันทึกข้อสังเกตหรือประเด็นสำคัญระหว่างการ
สัมภาษณ์
2. ถอดเทปอย่างละเอียดเพื่อประโยชน์ในการอ้างอิงถึงข้อมูลดิบในภายหลัง

3. ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล โดยใช้หลักการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation)
4. ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยจำแนกชนิดข้อมูล(Typological Analytic) คือ จำแนกข้อมูลที่ได้เป็นกลุ่มตามความเหมาะสมของข้อมูล โดยวิเคราะห์จากข้อมูลส่วนย่อยๆ(Segment) ก่อน แล้วพิจารณาส่วนย่อยที่คล้ายๆกัน หรือประเภทเดียวกันมารวมกันจัดเป็นประเด็นรวม(Topic) และหลายประเด็นรวมกันเป็นกลุ่ม(Categories) พร้อมทั้งกำหนดคำสำคัญ(Key Word) ของข้อมูลในแต่ละกลุ่ม
5. พิจารณาข้อมูลหลายๆกลุ่มมารวมกันจัดเป็นแบบแผน(Pattern) ของปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหาการบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้มของผู้บริหารสถานศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
6. นำเสนอข้อมูลเป็นข้อความแบบบรรยายซึ่งอาจเสริมด้วยคำพูดของผู้ให้สัมภาษณ์บางตอน เพื่อเน้นความหมายให้เด่นชัด

9. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 การหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับประเด็นหลักของเนื้อหาตามโครงสร้าง (Content Validity) โดยใช้สูตร (Rovinelli & Hambleton , อ้างถึงใน ผ่องศรี วาณิชศุภวงศ์ , 2546 : 140) ดังนี้

$$IC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับประเด็นหลักของเนื้อหา
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 การหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามใช้วิธีของ Kuder - Richardson โดยใช้สูตร KR.21 ดังนี้ (อ้างถึงในพ่องศรี วาณิชกุวงศ์, 2546 : 146)

$$r_{tt} = \frac{k}{(k-1)} \left[1 - \frac{\overline{X}(k-\overline{X})}{KS^2} \right]$$

เมื่อ	r_{tt}	แทน	ค่าความเที่ยง
	k	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือ
	\overline{X}	แทน	ค่าเฉลี่ยทั้งหมด
	S^2	แทน	ความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งหมด

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 ค่าความถี่ (Frequency)

2.2 ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้สูตร

$$\text{ค่าร้อยละของรายการใด} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น} \times 100}{\text{ความถี่ทั้งหมด}}$$

2.3 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) ใช้สูตร (Ferguson, 1981 : 49) ดังนี้

$$\overline{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	\overline{X}	แทน	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต
	$\sum X$	แทน	ผลรวมคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

2.4 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตร (Ferguson, 1981 : 49)

ดังนี้

$$S = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum X^2$	แทน	ค่าคะแนนแต่ละข้อ
	$(\sum X)^2$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
	N	แทน	จำนวนทั้งหมดในกลุ่มตัวอย่าง

Prince of Songkla University
Pattani Campus